

TELEGRAFUL ROMÂN.

Telegraful este de doz. ori pe săptămână: Joia și Duminică. — Preșterea săptămânii se face din Sibiu la editura noastră pe numărul de 4 r. poște, ca și la gata, prin scrisori frankate, adresele către editură. Preșterea săptămânii pentru Sibiu este pe an 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de an 3. fl. 50. kr. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile...

N° 96.

ANȘIȘ X.

Cele din Monarhia pe un an 8. fl. iar pe o jumătate de an 4. fl. v. a. Pentru princip. și țeri străine pe an 12. fl. pe 1/2 an 6. fl. v. a. Inseratele se plătesc pentru prima dată cu 7. kr. și pentru fiecare literă în plus, pentru a doua dată cu 5 1/2 kr. și pentru a treia dată cu 3 1/2 kr. v. a.

Sibiu. 2. Decembrie 1862.

INVITARE LA PRENUMERATIUNE

pentru

„Telegrafulu Român.“

Cu 1 Ianuarie 1863. pasa „Telegrafulu Român“ in anulu alu unspredecelea alu vietei sale. Editura, dupa-ce D. Ioann Ratiu a primitu alta chiamare, a concediutu redactiunea D. profesoru Z. Boiu, si spera, ca noulu redactoru se va silii a sustiene numele celu bunu alu acestui diariu.

Program'a „Telegrafului Român“ rămâne neschimbata. Assemenea esirea foi si formatulu eii. In privinti'a ortografiei insa Editura, in consimtiu cu Redactiunea, a aflatu de bine, a face acea schimbare, ca „Tel. Rom.“, dupace de câti-va ani incôce au esitu parte cu litere cirilice, parte cu romane, din 1 Ian. 1863. sa easa intregu cu litere romane. Indemnurile la acêsta modificare fura: mai antâiu adoptarea ortografiei satorite de comisiunea filologica din 1860. din partea adunâei generale a „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului român“, prin urmare dara fixarea unei ortografii comune pentru toti Românii din Austria; apoi cererea acestei schimbâri din partea atâtoru abonati si binevoitori ai acestui jurnalu, si in urma credinti'a aceea destulu de fundata a Editurei si a Redactiunei, ca „T. R.“ prin intrebuintiarea amânduor modurilor de scriere lângă olalta in decursulu mai multoru ani au datu cetitorilor sei ocaziune de ajunsu, de a se face cunoscuti si a se familiarisâ cu ortografi'a cea noua, asiâ încâtu acêsta schimbare ceruta de tîmpu nu le pôte veni neasteptata, ci dupa o pregatire destulu de lunga.

Pretulu „Telegrafului Român“ rămâne același: 8 fl. v. a. pe anu, 4 fl. pe jumetate, 2 fl. pe patrariu; pentru Sabiu pe anu 7 fl. pe jum. 3 fl. 50 xr. pe patrariu 1 fl. 75 xr. v. a; pentru principate si țeri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6, pe 1/4 anu 3 fl. v. a.

Epistolele de prenumeratiune ne rogâmu sa fia francate, adresele scrise curate si cetetie, locuinti'a si dupa impregiurari post'a din urma a abonantelui cu acuratetia, si afara de numele romanesci si celelalte numiri (germane ori magiare) indatinat la oficii.

Editura „Telegrafului Romanu.“

Sabiu in 1 Decembrie.

Postiu din partea on. Editura „Telegrafului Romanu“ la redigerea acestei foi, si petrusu de adeverulu, ca tîmpuri si impregiurari extraordinare adesea pretindu de-la noi si jertfe extraordinare, mi-am tienutu de datorintia a dá ascultare acestei chiamari onorifice. Si asiâ amu onóre a me presentâ onoratului publicu cetitoru, si pâna la intarirea de-la inalt. locuri, ca redactoru substitutu alu „Telegrafului Român.“ Cu câtu cumpanescu mai multu marimea si multiimea datorintieloru unei Redactiuni, cu atâta mai multu me convingu despre greutatea sarcinei, ce o iau asupra-mi cu acestu pasu; si deca cu tôte acestea nu me spariu de ostenelele, ce amu sa întîmpinu, caus'a e de o parte, ca primescu redactiunea din demnele mâni ale unui predecessoru, precum e D. Ioann Ratiu, de all'a confidinti'a cea tare, ce o punu in ajutorulu numerosiloru amici personali, dar mai multu inca amici ai acestui diariu. „T. R.“ si de aci nainte va conlucra, ca in ceialalti 10 ani ai esistintei sale, d'in tôte partile, de care dispune, la gigantele edificiu alu lumioarei si prosperarei, materiale si spirituale, a poporului român. Elu va predicâ, ca si pan' acum, credinua neclatita câtra P. I. Casa dîmnitóre, respectu câtra legile si institutiunile patriei, precum si câtra organele acelorasi, concordia intre diferitele natiunalitati si confessiuni, ce provedinti'a le a asediatu in patri'a nôstra. Va inaintâdupa potintia tôte adeveratele interese a le natiunei române si le va aperâ cu tôte armele, ce i le concede legea si dreptatea. Tabloulu referintieloru politice a le lumei se va nevoi a-lu desemná cu colori catu se va poté mai credintiose, tienendu intre esageratiuni unilaterale calea midilocia; dar in valulu lucrâriloru celoru mari a le natiuniloru europene nu va uitâ cu deosebire de patri'a si de natiunea sea., ci va sacrificâ tuturoru referintieloru eii special'a sea ingrijire si atentiune. Cu deosebire nu va uitâ,

ca garanti'a unui venitoriu mai bunu, pecâtu la acest'a potu conlapui mâni si minti omenesci, este propagarea luminei sciintieloru, este cultur'a. De aceea scôtele si invetiamentulu intre Români voru fi obieptu au celei mai caldurese a lui partiniri. — Eata in câte-va trasuri program'a, ce si-a presript'o de-la'nceputu si carei'a va remane credintiosu si de aci nainte „Telegrafulu Romanu.“ Domnedieu sa ne ajute.

Zacharia Boiu.

Sabiu in 30 Nov. Dîna s. Apostolu Andreiu celui antâiu chiamatu, totdeodata si onomastic'a veneratului nostru Parinte Episcopu Andreiu Baronu de Siagun'a, se serbâ la noi, dupa dorinti'a espressa a nalului solemnitaru, in linisce si tacere. Professorii si elevii instiutulu diecesanu se adunara in biseric'a din cetate si seversira servitiulu domnediescu cu rogatiunea din genunchi pentru vieti'a si bunastarea veneratului Archiereu, care din parte-si petrecâ dîna acêsta in deplina retragere si singuratate.

Cele doua foi germane de aici „Hermannst. Zeitung“ si „Siebenbürger Bote“ incepundu din 1 Ianuarie 1863. voru esî intr'un'a sub numele: „Hermannstädter Zeitung vereinigt mit dem Siebenbürger Boten“ sub redactiunea d. Enricu Schmidt si provediatu'a dlui Teodoru Steinhausen.

De pe Tarnâvi. Presidiulu Comitatu Cetatii de Balta au emisu câtra DD. Judi cercuali urmatorulu ordinu:

N-ro 847.

praes. 1862.

Domnului s. c. l.

Considerandu deplorabil'a stare a Scôleloru Comunali, in care ele dein lips'a intrevinerei energice a Oficiulu politicu

se au aflatu in anulu trecut, si circumstanti'a aceea, ca Comunele gr. catolice si celea gr. orientali nu au pretutindeni incaperile cuvintioase, si invetiatorii nu sunt cum se cade platiti, dein care cause e temere, ca si in anulu acestá va patimi invetiamentul publicu, aslu cu cate a ve comite urmatória instructiune cu porunca, ca indata se o aduceti in deplinire. —

1.) Domnulu Solgabirau se cerceteze cu de a meruntulu in tóte Comunele, ca inceputasau invetiamentul publicu ori nu? daca s'a inceputu, umbla toti copii de scóla dela 6-13 ani ori nu? Cei ce nu umbla, se se duca cu executiune in Scole si parintii se se ped-pseasca cu multe banali in folosulu fondului scolare, ori cu arestu. Spre acestu sfarsitu Domnulu Solgabirau se ceara dela invetiatori reporturile de septemana, si Domnulu Solgabirau se judece pedepsele cuvintioase in tota septemana. —

Iera unde inca nu s'a inceputu invetiamentul publicu, acolo Domnulu Solgabirau se provoce Comunele confesionale, cá in terminu de 8 díle se incépa invetiamentul publicu, ca altu feliu Comun'a se va pedepsi dupa celea dein taiu 8 díle cu 25. fl., dupa alte 8. díle cu 50 fl., dupa atrei'a cu un'a suta in folosulu scóleloru centrali. —

2.) Acolo, unde Comunele besericesci nu au Case de Scóle, Domnulu Solgabirau se provoce Comu'a a luá o Casa destulu de acomodata pentru scóla in chiria pe anulu curente; iera de nu va face ast'a Comun'a de buna voia, dupa 8 díle D. Solgabirau se ia o casa cu chiria pe contulu Comunei, si Contractulu se-lu tramita in coce. —

Totu deodata inse Domnulu Solgabirau vá ingrigi, cá zidirea casei scolare indata se se puna in lucrare, pazindu principiulu confesionalu. —

3.) Acolo, unde in Comun'a scolare inca nu sau sistemisatu unu salariu permanentu si indestulitoriu, cá sa póta subsistá unu dascalu pe anulu intregu, — acolo domnulu Solgabirau va esi la faci'a locului si va asigurá unu salariu cuviinciosu, eara protocolulu se se tramita in coce spre hotarire. — Pana atunci'a se se tiene de cinosura, ca unde nu se afla salarie sistemisate mai bine, se se indetoreze Comun'a a redicá pe sam'a invetiatoriului dela fiacare gasda possessionata, de are copilu de Scola au nu are, unu minimum de o ferdela bucate, si 40 cr. bani gat'a, — quartiru si lemnele cuviincioase, éra dela cei nepossessionati numai 40 cr. in bani gat'a, fora bucate, dela veduve pe jumetate. —

4.) Unde Comunele bisericesci sunt preá mici, cá se se póta tienea unu dascalu, acolo se se grigiasa, cá aceasta Comuna se se inscoleze in scól'a cea mai de aprópe. —

5.) Unde Comun'a nu are dascalu sistemisatu dela ordinariatulu episcopalu competente, acolo sese iea de Comuna unulu provisoriu, dar totu deodata D. Solgabirau se require pre Domnulu Protopopu, cá se aiba grigia de a sistemisá dascalu cuvintiosu. —

6.) In tóte operatiunile acéstea se ve intielegeti cu Domnii Protopopi si se tieneti principiulu confesionalu, cá se nu dati Episcopateloru ansa de reclamatiuni. —

Despre tóte aceste puncte sa-mi tramiteti reportu periodicu la sfarsítulu fie carei luni, si acestu Circulare se-lu impartasiti la fia care Comuna in copia. —

Dein presidiulu Comitatalui Cetatei de Balta.

Dsmartinu 10 Septembrie 1862.

P u s c a r i u m. p.

Brasiovu. Dupa „Kr. Z.“ D. Procomite alu natíunei sasesci, Conradu Schmidt, dupa petrecere de 6 díle in Brasiovu a plecatu in 6 Dec. (24 Nov.) spre Rupea (Cuhalmu), unde va ajunge in 25 Nov. pe la amiadi. Astadi va merge calatori'a pan' la Siercai'a; in Collea va visitá Ill. Sea scólele. Tóta administratiunea, in generalu si in parte, a fostu cercetata cu acuratete si atentiune. Ingrijire deosebita au aretatu d. Procomite pentru scólele evangelice din Brasiovu, cercetându tóte clasele elementare, populare si reale, apoi a le gimnasiului de josu si de susu, a le seminariului, a le scóleloru de fetitie, chiaru si scól'a de lucru a fetiteloru, si intrebandu cu multa cunoscintia pedagogica pre scolarii diferiteloru despartieminte. —

Clusiu. Dupa o depesia telegrafica din 7 Dec. (25 Nov.) a lui „Botschafter“ hól'a D. Vicepresiedinte de Cosm'a merge totu spre mai reu.

Хадеръ дн 26 Ноемвре. D. Алексіе Нонча, фотелъ Канцеларіѣ авлікъ. а рѣпосатъ дн вжреть де 88 де ані дн Віена дн 28 Ноемвре п., де внде фѣсе адсѣ дн Фъркѣдинъ, ші ашезатъ дн крїпта фаміліеі дн 6 Декемвре п.

Тотъ дн зїза ачеаста сосїндѣ кондѣктѣлѣ дн Хадеръ, фѣсе дїтїмпїнатъ де кѣтръ четъденї шї Маїстратѣлѣ де ачї кѣ тóтъ опóреа, внде Протопонѣлѣ гр. оріент. I. Рау дескоперї прїо кѣвїнте скѣрте М. Сале Д-лѣ В. Нонча. фрателѣ рѣпосатѣлѣ, долїлѣ, дїн каре іаѣ парте четъденї Хадерѣлѣ ла мóртеа рѣпосатѣлѣ. Слѣзва фѣневрѣлѣ с'а севършїтѣ дн Фъркѣдинъ де кѣтръ чїнчї преодї: дої романо — шї треї греко-католїчї, сѣптѣ кондѣчереа DD. Дорго, Плеванъ, шї П. Понъ, Вікарїѣ.

Ungari'a. Dupa o scire oficiósa a „Pressei“ din Vien'a dto 26 Nov. vacant'a Episcopia greco-unita din Oradea mare s'a concediutu Vicarului generalu capitularu si Canoncului de acolo, Iosifu de Papp-Szilágyi.

Lui „Orszag“ i se scrie din Tranni'a: ca intre pregatirile de diet'a transilvana aru veni a se numerá si aceea, ca douadeci, ba dor treideci de Románi aru fi proieptati pentru radicarea la baronate ori comitiate, de óre ce dupa art. 11 1791., pentru de a poté portá unu oficiu regescu, aru trebui sa fia cine-va „ex potiori nobilitate“ (din nobilimea mai nalta) si investitu „sufficienti possessorio“ (cu possessiune destula). — Nóua fia-ne iertatu, a face la acésta noutate semnulu intrebárei.

Timisió'r'a in 24 Nov. Locutinatorulu Ungariei a ordínatu in Comitatalu Timisiului incontr'a omóru lui, lotriei si taciunariei dreptulu stataru.

Pest'a 25 Noembre 1862.

In „Telegrafulu Romanu“ la Nr. 86 a. c. s'a reprodustu unu Articululu d'in diariulu „Reforma“, in care Articululu s'a publicatu sub numele D. Georgiu A. Poenariu invinovatieri grele in contr'a D. Emanuilu Gojdu, fostulu Conte supremu in Carasiu, si in contr'a D. Teodoru Serbu Administratorulu Comitatalui aceluiasi; si fiindu cá D. Georgiu A. Poenariu e fórtu reu informatu, ear' de alta parte Domni'a S'a, care, precumu se vede, nu cunósce cursulu guvernarii in Ungari'a, a publicatu fapte neintemplate si n'a pusu in cumpana cele intemplate; sa'mi fie si mie ertatu a scrie in interesulu adeverului unele observari si desluciri.

Prin Diplom'a Imperatésca d'in 20 Octombre an. 1860 si prin préinaltulu biletu alu Maiestatii S'ale, indreptata catra fostulu atunci Cancelariulu de curte Baronulu de Vay s'a prescristu oficiositatea limbei magi re la tóte jurisdictiunile in Ungari'a, si dupa ce ne ajunse fatalitatea aceea, de Banatulu nu putú remané Districtu pentru sine, ci s'a intrupatu cu Ungari'a, dupa ce dorulu natiunei románe si protestulu in contr'a incorporárii Banatului facutu in senatulu imperialu la 1860 (prin D. A. Mocioni. R.) au devenitu victim'a intereseloru magiare, s'a estinsu oficiositatea limbei magiare si peste Banatu, ear' nationalitatiloru nemagiare le remase numai aceea mangáiere, ca esibitele se voru desluci in limb'a esibitului, ca afacerile comunale si corespondintiele cu comunele nemagiare voru decurge in limb'a poporului, si — Romaniloru d'in Banatu li s'a mái facutu si aceea sperantia, ca ii voru sa capete ampoiati d'in sangele seu.

Sa vedemu inainte de tóte, cumu s'a respectatu cuventulu Maiestatii S'ale in privinti'a ampoiatiiloru de sange románu. Pentru anesárea unui teritoriu románu pentru Banatu, fara privire la Aradu, Bihoru, Satu Mare si la Marmati'a capataramu la Tabul'a Regio Judecatoriá (Apelatoriu Instantia II.) unu Referentu in persón'a Domnului Serbu! Punctum!!

La Cancelaria, unde nici pana adi nu s'a dehumitu ver unu Románu, si la Septemviratu (Instantia III.) nu s'a apliatu sub Guvernulu d'atunci nici unu románu, si pentru ce nu? pentru ca, precumu le place unor'a a-si bate jocu de Románi — d'ntre románi n'au fostu ampoiati nainte de 1848 la Dicasteriile Ungariei, si consecuinti'a dreptulu istoricu aduce cu sine, cá interesele románe si acum'a sa fie ignorate. Astufeliu s'a respectatu cuventulu Maietatei Sale, ér' Banatulu s'a anesatu inainte de ce a primitu D. Gojdu guvernarea Comitatalui, si fiindu cá D. Gojdu de multu a resignatu de demnitatea amintita, si a lásatu ocaziune pentru altii, carii sa póta mái multu folosí

in politic'a nationala, de câtu a potutu Domni'a S'a - si dupa ce prea onorat'a redactiune prin urmatórea indreptare facuta la cuvintele D. Georgiu A. Poenariu: „Omulu nu se póte judecá d'in o fapta, nici numai dupa nume,“ - D. Gojdu, ori cumu a fostu purtarea lui d'atunci, a fostu totu deun'a Românú si vá fi Românú pana va muri, *) a facutu deslucirea de lipsa: sa vedemu, cumu sta lucrulu cu D. Teodoru Serbu Administratorulu Comitatului Carasiu, respective sucesorulu Dlui Gojdu.

Domnulu Serbu a primitu conducerea Comitatului in unu timpu greú, sub unu guvernú, ce lucrá cu putere abso uta. Deci Domniloru si fratiloru, cine póte pretinde dela ampoiatií esecutivi ai guvernului aceluasi, dela unu Conte séu Administratoru de Comitatu, cá fara sa asepte ocaziune mai favorítóre, sa introduca de sine oficiositatea limbei romane in contr'a Diplomei si Biletului Imperatescu.

Domnulu Serbu cá ampoiatu sub unu guvernú exceptiunaul, a facutu tóte, ce a potutu face; a facutu de esibitele nemagiare sa se deslucésa in limb'a esibitului, precumu si aceea. de afacerile comunale se pertrapeaza in limb'a poporalui si corespundintiele cu comunele románe decurgu in limb'a comuneloru; - din care folosu, d'in care dulcétia nationala, fratii nostri d'in cele alte Comitate nici pana adí nu mai potú gustá, ma la toti ne e cunoscutu, cá esibitele romane nici ca se acceptéza pela tribunale comitateloru romane, ci se reindrumezu, pentru ca suntu scrise in limba straina. Limba straina Domniloru si fratiloru!! astufeliu se pretiuesce limb'a romana, unde nu e Administratorulu romanu. - Sa vedemu mai de parte faptele Dlui Serbu. Domni'a S'a a republicatu Diplóm'a si Biletulu Imperatescu, n'a opritu nici pre unu ampoiatu sa nu functioneze in limb'a romana si pentru relatiuni romane pe nime n'a separatú. A esoperatu libertate pentru adunári de Comitatu, unde Romanii mai toí au consultatu in limb'a materna, fara sa le fie pusú D. Administratoru ver o pedeca, ce dóra instructiunea aceea cunoscuta aru fi pretinsu dela Domni' S'a.

Asiá dóra, déca pelanga tóte faptele acéste a scapatatu oficiositatea limbei romane in Carasiu, ori si cine pote vedé, ca scapatatea acést'a n'a devenitu dela D. Administratoru, ci a debutu sa vina dela unu locu mai inaltu decatu Administratur'a Comitatului, si cumca restringerea oficiositatii limbei romane, care restringere, fiindu ca Maiestatea S'a a enunciatu egal'a indreptatiere pentru tóte nationalitatile, debue sa incete, - a devenitu d'in unu locu mai inaltu. si ancá a devenitu in unu timpu, candu D. Administratoru, fiindu prin o calatoria indepartatu, n'a pututu sa ne reprezenteze.

Dar' sa vedemu, cumu a plinitu datorint'a s'a D. Serbu cá Romanu si la compunerea Magistratului comitatensu. Si'n privint'a acést'a sa vorbésca urmatórele denumiri! Vice-Contele primariu, notariu, fiscalu, ingeniery, perceptoriu - toti primari, trei pretori primari, anteiulu asesoru la Sedria, archivarulu primariu, toti suntu Romani, si nici ca sa aretatu de competentu ver unu Romanu cualificatu, pre care D. Administratoru nu laru fi denumitu, precumu bine ni e cunoscutu, ca avangiarea D. Mar anescu la trepta' de Asesoru la tribunalu, si denumirea Dlui Hatiegu de Nótariu, precumu si alta denumire de protocolistu, ni demultu s'a intemplatú, pentru care fapte debue sa ne descoperimu multiemirea nóstra catra D. Administratoru.

Da sa privimu si la meritele familiare ale Dlui Serbu. Sociea Domniei Sale nu e Romana nascuta séu crescuta, si totusi sta in fruntea unei Reuniuni spre ajutoriulu studintiloru romani, in carea privint'a si D. Georgiu A. Poenariu si'a dechiaratu respectulu seu. Óre nu e si fapt'a acésta meritulu Dlui Serbu, carele a sciutu deobligá pe Sociea S'a la amóre catra natiunea romana, si care si intre natiuni straine a crescutu baetii sei de romani invapaeti pentru binele natiunei nóstre.

Din contra debue sa scimu, ca in contra ver unei dispu-setiuni silnice, carea d'in partea Dlul Administratoru nici candu nu s'a facutu, nici unu protestu nu s'a intemplatú, nici ca a fostu pentru ce sa se intemple; debue sa scimu, ca ajutoriulu de Cavaleria dela Timisiór'a pentru introducerea ver unei dispositiuni silnice nu e lucru adevératu.

Din aceste se vede, ca D. Georgiu A. Poenariu sta in le-

*) Noi scimu si alte multe merite ale Dlui Gojdu; intre altele multi tineri románi s'au fericitu prin elu, si elu unicu au innaliatu glasulu seu cu logica puternica in cas'a magnatiloru la diét'a din 1861. spre aperarea intereseloru natiunei sale románe. R.)

gatura cu astufeliu de informatori, carii supera natiunea nóstra, cea destulu de separata prin scriere despre inemplarea lucrurilor neintemplate, prin ignorarea celoru intemplate, si prin vatamarea barbatiloru nostri aplicati in demnitatile de statú, - carii, Domnel rari si putieni suntu.

Dixi sine ira et studio, si eu voescu a crede, ca de aru cunósce D. Georgiu Poenariu pe D. Gojdu si pe D. Serbu, de aru cunósce Domni'a S'a starea Romaniloru din Ungari'a, a-nume acelor'a d'in Timisiu, Torontalu, Aradu, Biharu, Satu Mare si Marmati'a, fara sa privimu la Cianadu, Bichisiu si Ugocia, de s'aru fi pusú Domnia Sa in legatura cu informatori mai iubitori de adevéru, atunci D. Georgiu A. Poenariu aru fi intrebatu de informatorii sei: Fratiloru! ce ati facutu voi pentru binele natiunei romane, de catezati a strigá in contr'a barbatiloru acelor'a, cari totu deun'a au stralucitu cá sórele naintea Natiunei romane. M.

P e s t ' a in 3 Decemvre 1862.

(M. B.) „Pesti Napló“ in numerulu seu de ieri si-a lutu óstenéla a comunicá din „Concordia“ scirea despre numerositatea tinerimei nóstre la Universitatea de aici, si dice, cá se 'mbucura fórté tare, candu póte salutá pre romani pe terenulu propasirei in cultura, pentruca numai ast'a e calea, pe carea plecandu, diferitele natiuni din tíera voru poté innaintá catra scopulu comune, adeca: fericirea patriei.

Totusi 'si esprima parerea de reu, de ce tenerii nostrii mai desu cercetéza drepturile, decâtu alte sciintie, prin cari ar' poté folosi mai multu natiunii si patriei; cáci daca vomu fi toti advocati si doctori de drepturi, atunci chiamarea cea mai frumoasa, carier'a juridica, se dejosesce si se pface in mediulocu de a scapá de fóme, - ba servesce numai spre ajungerea unoru scopuri politice; deci i-ar' mai placé, daca „Concordia“ i-ar' poté aretá o multime de teneri romani ascultatori de medicina, politecnica, economie, negutiátorie etc., pentruca prin aceste mai multu ar' poté folosi binelui publicu.

Mie 'mi pare bine totdeun'a, candu jurnalistic'a straina, de si nu se ocupa prémultu cu causele nóstre proprie, dar' celu putieniu iéu cunoscintia despre fapte, a caroru esistintia nu se póte negá séu nemici; insa tactulu, manier'a, observarile, ce ni le facu la comunicarea cutároru fapte implinite, nici decâtu nu-mi place, pentruca acele de multe ori suntu fara nici unu temeiu, fara vreo judecata seriósá.

Nu credu, cá pre „P. N.“ la condusu convingerea curata si judecat'a seriósá, candu dice, ca: daca se voru inmultí juristii, carier'a acésta se dejosesce, si se pface de mediulocu spre a scapá de fóme, si a innaintá cutari scopuri politice.

Bine cá o tíera séu natiune numai atunci se póte dice fericita in deplinu, daca aceea are avere spirituale si materiale, un'a fara alt'a nu póte formá o intregitate; insa nu e dreptu ceea ce o dice „P. N.“ despre inmultirea barbatiloru inteliginti si pceptuti in drepturi, - pentruca esperint'a ni aréta chiaru contrariulu. Uitati-ve d. e. numai la universitatea de Pest'a, numerulu tenerimei magiare trece peste 800! Intru adevéru e o suma fórté frumoasa; insa intrehu: óre acestia numai ca se scape de fóme, séu ca se-i póta intrebuintia cineva spre scopuri politice, si alésera carier'a juridica? séu dejosesce - se starea unui barbatu versatu in drepturi, daca sciintiele acele voru fi cercetate de o multime de teneri iubitori de sciintie serióse? suferé ceva tíer'a, natiunea, daca din sinulu ei se alegu ómeni cu sciintia si cunoscintia larga pe terenulu acéla, unde este lips'a cea mai mare de densii?! daca o natiune, spre a poté fi fericita, inca nu si-a procuratu factorii cei mai puternici, adeca averele spirituale si materiale, eu cugetu cá e mai cu scopu a-si cascigá mai nainte tesauru spirituale, barbati intielepti si culti, carii sé fie invetiatorii poporului intru cascigarea factorului celuia-laltu, - a averii materiali. Noi avemu lipsa mare, fórté mare de barbati intieliginti, cá natiunea sé fie innaliata la demnitatea sa cuvenita, sé o conduca pe calea cea adevérata, sé scóta pre poporu din intunereculu, in care diace fara vin'a sa, si ce e mai de frunte, se castige si se apere cu credintia drepturile poporului, din alu carui sinu s'au innaliatu si ei. O tíera, o natiune insadaru va fi avuta fara barbati intielepti si ingeniosi, carii sé-i castige renume, - póte avé natiunea maestri, economi séu si alti ómeni de specialitate, - tóte-su indesiertu, daca nu stau in fruntea loru barbati culti, invetiati si mediulocitori ai legiloru si institutiuniloru salutarie atátu pentru persóne private, câtu si pentru innaintarea binelui publicu. Inteliginti'a unui poporu e guvernatoriulu náii, carea fara guvernatoriú va anotá d'alature cu puterea rapitóre a fluviului. (Va urmá.)

C r o a t i ' a . Dupacum se scrie „Loidului Pestanu“, trei comitate s'au dechiarat in congregatiunile sale generale cu votu unanimu, cá sa se róge Maiestatea Sea Imperatulu prin representatiuni pentru cátu mai urgentea conchiamare a dietei pentru Croatia si Slavoni'a, „spre a se regulá odata in modu definitiv referintiele si cestiunile drepturilor de statu.“ Precumu se prevede, si Comitatu Zagrabiei in cea mai de aproape adunare generala a sea va face aceleasi propuneri.

B u e o v i n ' a . Pentru diel'a tieriei, ce are a se aduna, se prelucra multe proiepte si relatiuni. Salutámu cu bucuria între aceste proiepte si dóua, care întescu la mbunatatirea stárei materiale a precímei greco-orientale.

V i e n ' a . Comisiunea din Ministeriulu belicu lucra la proieptulu casei ablegatiloru. in urm'a carui'a s'aru crutiá in administratiunea militara 5—6 millióne fl. pe anu.

P r i n c i p a t e l e r o m á n e u n i t e .

Dupa o depesia telegrafica a „Pressei“ datata din Bucuresci 25 Nov., armele oprite s'au re-unoscutu a fi proprietate a Principelui Serbiei. In casulu acest'a sequestrarea loru aici se refusa si se concede transportarea loru. Se dice, ca Port'a va sa dea protestu la poterile cele mai incontr'a depositelor celoru straordinare de arme, ce s'aru aflá in principate.

Lui „Botschafter“ din Vien'a i se scrie din Londr'a, ca scirea despre acestu transportu de arme prin Romani'a a produsu in guvernulu englesescu sensatiune cu atát'a mai neplacuta, cáci se arata pan' la evidintia, ca Russi'a insasi tramite din fabricele si magazinele sale proprii aceste arme la Serbi'a, si ca principele Cus'a inca a luat parte la acestu planu. Se crede tare, continua corespondinti'a amintita, ca Lordulu Russell va tramite la Petropole o nota fórte categorica, in carea va accentua, ca acést'a intreprindere acum, dupace d'abia successe unu felu de impacare in tierile dunarene, prea lesne póte marí diferintiele între Russi'a si Engl' ter'a, — diferintia, care s'an escatu din caus'a Greciei. Dar cu deosebire se crede, ca va trage la raspundere seriósa guvernulu englesu pre principele Cus'a pentru vatemarea neutralitáti, la carea suntu obligate principatele prin tractate. —

Se scie, ca procederea guvernului romanescu prin multe acturi a vatematu fara sfiéala simtiulu de dreptate si de autonom'a alu Moldaviei si ca 'n cele din urma alegatorii din Moldavi'a, chiamádu atentiunea deputatiloru asupr'a tristei stári a principatelor de-la unire 'ncóce: asupr'a decadintiei finantieru, a cresterii datórieloru statului, a neregularitáti bugetului, a urcarii contributiunei, a deplorablei stári a justitiei si a administratiunei, a desolárei scóleloru, a disordinei in trebile bisericesci, le aducu aminte, ca uniunea acést'a (a Moldaviei cu Romani'a) e numai provisoria, adica pâna va trái princ. Cus'a. „Romanulu“ in acést'a privintia exprime prea bine si 'n modu petrundiatoru simtiemintele sale patriotice; si fiindca aceste simtieminte suntu si a le nóstre, reproducemu aci unu pasagiu din N. 330 si 331. alu acestui diuaru.

Iata-lu! „Rogámu dar, conjurámu pre toti Románii, alegatori, deputati si ministri, de ori ce opiniuni politice aru fi, sa fia mai prestsu de tóte Románi, adica sa se 'ntrunésca toti pe terénulu nationalu si sa lucreze pentru consolidarea nationalitatii nóstre.

In acestu punctu n'aru trebui cea mai mica divisiune. Ori de ce opinaiune politica aru fi cine-va, trebuie sa-si asigure mai antáiu nationalitatea sa, tier'a sa, cá sa póta apoi lucra pentru punerea in lucrare a opiniuniloru sale politice. Sa luámu de esemplu aristocrati'a englesa, prussiana, magiara, si vomu vedé, cum pe terenulu propriu nationalu, candu este

vorb'a pentru marirea si asigurarea nationala, suntu toti in fruntea sacrificieloru.

Sa 'ntielegemu in sfersítu, ca de nu vom avé o patria a nóstra, cei cari se credu ca suntu si voru a fi mai mari ai Romániloru, voru fi slug le si argatii strainiloru; si exemplele Poloniei, Galitiei si chiaru alu Bucovinei suntu aci, cá sa ne arete, ce astépta pre toti aceia, cari nu punu consolidarea nationalitatii, tari'a si mari'a eii mai presusu de totu.

Suferintiele Moldaviei suntu mari; suferintiele Muntenicii suntu mai aceleasi; sa punemu dar indata in lucrare descenralisarea si dreptatea; sa ne 'ntrunimu inca cu totii, pentru de a regulá finantiele si a ne face o adeverala armata de a-perare; sa deschidemu cáile prosperitatii comericiului si agriculturii; sa legámu interesele unoru nationalitati si ale unoru guverne de interesele nóstre commerciali si nationali, si atunci nici o putere omenésca nu va mai poté deslipi ceea-co Domnedieu a intrunitu, si Romani'a va fi ceea ce este imperiosu silita a fi, seau — a peri.“

I t a l i ' a . Dupa depesie telegrafice din Turinu dto 25 si 26 Nov. Farini a'mpiegatu cabinetulu celu nou; elu ia presiedinti'a ministeriala, Pasolini portefoliulu esterióreloru, Peruzzi alu interióreloru, Minghetti finantiele, Menabrea clad.rile publice. Rovere ministeriulu belicu, Pisanelli alu justitiei, Amari alu cultului si Ricci alu marinei.

G r e c i ' a . Faim'a, ca Engliter'a va refusá alegerea printiului Alfredu la tronulu regescu alu Greciei, se adeversce, cu acelu adausu, ca Engliter'a, stádu pe terenulu tractatului din 1832., cere cá o consecuintia din acelu tractatu, a nu intrá in candidatura vreunu membru alu din stie' franceze ori russe, si cá asiá dara Engliter'a recunósce si acumu vliditatea dreptului casei bavarese la tronulu Greciei. Se póte, cá de óre ce Franci'a in privintia acestei cause e de alta parere, recunoscendu in fapta dreptulu revolutiunei grecesci, sa vina in colisiune cá aceea cu Engliter'a. incátu nódu sa remána a-lu taiá sab'a.— Dupa unu telegramu alu „Pressei“ din 5 Dec. (23 Nov.) s'a'nceputu in Atin'a, capital'a Greciei, votarea generala pentru regele. Pan' atunci se dedusera 2500 voturi, si tóte pentru printiulu Alfredu, a carui alegere se ia cá sigura. Guveruulu provisoriu face unu imprumutu de 6 millióne de drachme.

La popularisarea numelui printiului Alfredu in poporulu grecescu pe lângá Lordulu Palmerston a contribuitu multu generalulu garibaldianu Eber, care dela erumperea revolutiunei petrece aici cá corespundinte alu „Temsei“ si a facutu Greciloru, respective membriloru guvernului provisoriu, servitie mari prin convorbirile si scrierile sale. —

Mr. 60—1

Insciintiare.

SAVU LOBONTIU,

fostu arendatoru de mai multi ani alu „curtii Mediasului“ in Sabiu, are onóre a aduce la cunoscintia publica, ca mutându-se acum in casele sale proprii (strad'a macelariloru Nr. 18), va continuá priimirea de óspeti in case bune de pasagiri (dar fára cai si trasuri), si se recománda on. publicu calatoru spre cercetare binevoitoare pe lângá assecurarea de bucate si beuturi bune, servitiu promptu si pretiuri moderate. —

C o r e s p u n d i n t i a .

Ceneda. S'a facutu ce s'a potutu.